

EEN KLEINE BIOGRAFIE * VAN ERESENATOR ISIDORE EGELMEERS

Isidore EGELMEERS werd geboren in Terhagen op 12 juli 1929, op de hoek van de Nieuwstraat en de Crequilei, in het café van zijn grootmoeder “Nette Van de Pol”, op dezelfde dag als Denise, dochter van de familie Lamberts en later een bevriende kunstenares.

Zijn ouders waren Karel “Charel” Egelmeers en Paulina De Cock. Paulien diende in haar jonge jaren als dienstmeid in de stad Antwerpen. Later werkten beide ouders als steenbewerker.

De jonge Isidore volgde de lessen in de gemeentelijke lagere jongensschool aan de Kamiel Huysmansstraat, waar “Jupiter” (Ernest Van Gysel, °Ekeren 3 maart 1897, +Boom 11 december 1988) hoofdonderwijzer was.

Een beeld van de Nieuwstraat, tussen Terhagen en Rumst, rond 1970

Hij volgde eerst middelbaar onderwijs aan het Koninklijk Atheneum te Boom en daarna aan het Atheneum Pitzemburg te Mechelen. In geen van beide scholen was hij succesvol. Daarna volgde hij, volgens zijn collega-gemeenteraadslid Willy De Herdt (BSP), lessen aan de “Chambre” te Antwerpen. (Wellicht gaat het om de Belgische kamer voor Rekenplichtigen, gesticht in 1935.)

In 1954 huwde Egelmeers in het gemeentehuis van Terhagen voor schepenen C. Van Linden, die optrad als ambtenaar van de burgerlijke stand. Hij trouwde met Henriette Stephania (“Fanny”) Verlinden, de dochter van Nicolas Verlinden, burgemeester van Terhagen van 1947 tot 1971.

Samen met de bruidegom en de bruid tekenden ook de ouders van de bruidegom en Frans Egelmeers, 44 jaar oud, steenbewerker uit Terhagen en oom van de bruidegom en Petrus Ruysch, 59 jaar oud, steenbewerker uit Rumst, oom van de bruid.

Egelmeers werkte eerst als bediende en dan als diensthoofd bij een Verlofkas in Brussel. Daarna werd hij aangesteld, na politieke bemiddeling, bij het toenmalige Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid, opgericht bij Koninklijk Besluit van 27 januari 1959. Dit ministerie omvat onder meer de Dienst van de collectieve arbeidsbetrekkingen. Hij werd er sociaal bemiddelaar.

Toen Louis Major minister van Arbeid en Tewerkstelling werd in een regering van eerste minister Gaston Eyskens (CVP) was Egelmeers eerst kabinetssecretaris (1968-1969) en daarna adjunct-kabinetschef (1972-1973). Diens opvolger, minister Ernest Glinne (PS) ergerde zich in 1973 aan de tussenkomst van Egelmeers bij het (September-)decreet van de Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap en verleende hem daarom (eervol) ontslag.

Op 11 juni 1971 werd hij benoemd tot officier in de Orde van Leopold II.

In de gemeentelijke politiek in Terhagen en burgemeester van Terhagen

Egelmeers werd als overtuigd socialist lid van de BSP (Belgische Socialistische Partij, 1942 tot 1978). In zijn geboortedorp Terhagen werd hij in 1959 voorzitter van de C.O.O. (Commissie van Openbare Onderstand, de voorloper van het OCMW). Hij bleef dat gedurende twee gemeentelijke bestuursperiodes, nl. van 1959 tot 1965 en van 1965 tot 1970. Zelf omschreef hij dit als zijn mooiste mandaat.

In 1970 waren er opnieuw gemeenteraadsverkiezingen. Voor de BSP werd een lijst opgesteld waarop Verlinden, als uittredend burgemeester sinds Wereldoorlog II, buiten de poll werd aangewezen als lijsttrekker. Egelmeers werd als eerste gepolld en kreeg dus de tweede plaats toegewezen.

Maar op 29 september 1970 stierf onverwachts Fanny, waardoor de onverenigbaarheid tussen schoonvader en schoonzoon ophield te bestaan.

Volgens een goede bron zei Egelmeers toen in volle vergadering tot zijn (gewezen) schoonvader: “Nu is er voor mij geen probleem meer om burgemeester te worden.”

Het graf van Fanny op het erepark van de gemeentelijke begraafplaats in Terhagen

Bij de verkiezingen in 1970 haalde de BSP weer de volstrekte meerderheid met 8 zetels tegen 5 voor de CVP. Zowel Verlinden als Isidore Egelmeers werden gekozen als gemeenteraadslid. Nicolas Verlinden nam, “na familiaal overleg”, ontslag als burgemeester en gemeenteraadslid per 20 januari 1971.

Op die dag trad Egelmeers aan als nieuwe burgemeester van Terhagen. Hij bleef in die functie tot einde 1976. In zijn college werden I. Rypens en J. Wauters schepenen.

In zijn roman “Rode aarde” (p. 55) omschreef hij de rol van het college van burgemeester en schepenen als volgt: “ **Met een all-round burgemeester, altijd wakker en overal aanwezig, was er over de schepenen in de gazetten niet veel te schrijven, behalve dat zij naast de burgemeester mochten staan en applaudiseren. In achtenswaardige bestuurscolleges was dat toch de regel.** Maar ja, de tijden veranderden, de gewoontes ook.”

Als burgemeester, maar ook in zijn latere jaren in de oppositie, streefde Egelmeers twee doelstellingen na:

- a) de ontwikkeling van nieuwe grote industrieterreinen voor tewerkstelling in eigen streek
- b) een grootschalig programma voor woningbouw.

Tijdens de legislatuur 1971-1976 besliste het BSP-gemeentebestuur grote appartementsgebouwen aan de Uitbreidingsstraat te laten bouwen door de sociale bouwmaatschappij Boom-Terhagen (nu Goed Wonen Rupelstreek). Er werden drie appartementsgebouwen gepland, elk met 52 flats. De eerste twee gebouwen, in Terhagen in

de volksmond “de blokken” genoemd, werden in 1979 gerealiseerd. Deze appartementsgebouwen werden in 2001-2002 gerenoveerd en blijven in Terhagen een geliefde plek om te wonen, o.m. omwille van het mooie uitzicht op de Rupel. Het derde gebouw werd omstreeks 1986-1987 geschrapt en vervangen door 12 eengezinswoningen. Dat paste allicht beter in de visie van Frans Bruynseels en Jozef Corremans, CVP-burgemeester en CVP-schepenen van de nieuwe gemeente Rumst en tevens bestuurder in de bouwmaatschappij. Daardoor kon ook de breuk met het SP-verleden (grootschalige appartementsbouw) in het straatbeeld duidelijk in de verf gezet worden.

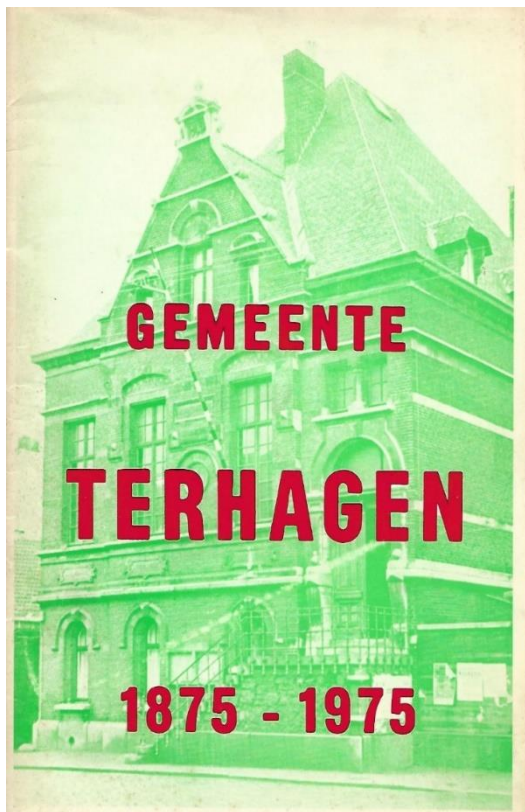
Tijdens zijn burgemeesterschap ontwikkelde Egelmeers (met medewerking van een studiebureau) een BPA (een bijzonder plan van aanleg) voor de ontwikkeling van Terhagen-noord. Daarin werd de bouw voorzien van een groot aantal nieuwe woningen. Het (prachtig getekende) plan kreeg tegenstand van een kabinetsmedewerker in Brussel die vroeg “of die gemeente een stad wilde worden. De domme kloot, waarschijnlijk bij gebrek aan gewicht omhoog gevallen, wist niet eens dat een bevolkingsaangroei met enkele duizenden inwoners reëel was ...” (Rode aarde, p. 89-90). Het plan verdween na de fusie in het archief.

Toen, en later, verwees Egelmeers andere doelstellingen zoals de ontwikkeling van natuurgebieden en toerisme als dwaze dromerijen naar de prullenmand.

Anders verging het met de plannen voor een sporthal in den Beemd. De gemeenteraad keurde de plannen voor de bouw van een splinternieuw sportcomplex goed. Hoewel de oppositie argumenteerde dat Terhagen de bouw van een dergelijk groots sportcomplex niet kon betalen werden de werken toch gegund. Nog in 1975 werden de kleedkamers voor de voetbalterreinen gebouwd door de pvba Herremans uit Niel. Ze werden in 1976, nog voor de verkiezingen, in gebruik genomen.

Ook de werken aan de sporthal op dezelfde locatie werden nog door het college van burgemeester en schepenen van Terhagen gegund. Die werken namen wel meer tijd in beslag. De sporthal (met de plaatselijke naam “Uitgedekt Schoor”) werd eerst in september 1979 - door het volgende gemeentebestuur- in gebruik genomen. Dat gebeurde “in mineur”. Want ook de aflossing van de lening was een opdracht voor de nieuwe fusiegemeente Rumst.

Zoals elke burgemeester in de 20e eeuw had ook Isidore Egelmeers aandacht voor de culturele uitstraling van zijn gemeente. Zo zorgde hij voor de plaatsing van het beeld “Eeuwigheid”, een metaalsculptuur van de kunstenaar Remy Cornelissen, op de gemeentelijke begraafplaats in Terhagen.

Brochure tot herdenking van het eeuwfeest van Terhagen

In 1975 vierde het gemeentebestuur van Terhagen “Herdenkingsfeesten” naar aanleiding van het 100-jarig bestaan van de gemeente. In de brochure die de gemeente bij die gelegenheid uitgaf en verdeelde onder alle inwoners schreef Isidore Egelmeers, burgemeester, het volgende: “De Terhagenaren zijn zoals ze zich tonen: eenvoudig, bewustvol, genietend en meevoelend.”

Senator Egelmeers

De eerste verkiezingen na de fusies van gemeenten (en dus ook van Rumst, Reet en Terhagen) vonden plaats op zondag 17 april 1977. Daarop werd de regering Tindemans II gevormd. Egelmeers werd door de provincieraad van Antwerpen verkozen als één van de 50 provinciale senatoren. Hij bleef zo lid van de senaat tot 1990. Dat jaar werd hij rechtstreeks gekozen tot senator.

Egelmeers vervulde in de senaat belangrijke (organisatorische) functies. Zo was hij van 1981 tot 1985 en van 1988 tot 1991 quaestor (die vooral instaat voor het financieel beleid) van de senaat, terwijl hij van 1985 tot 1988 ondervoorzitter was. Er werden in de verslagen van de Belgische senaat geen wetgevende initiatieven van senator Egelmeers teruggevonden.

Senator Egelmeers toonde zich wel actief in het stellen van schriftelijke vragen. In de verslagen van de Belgische senaat (vragen en antwoorden) van 29 januari 1985 verscheen de vraag nr. 48 van de heer Egelmeers van 3 januari 1985 over het publiceren van uittreksels van collegebeslissingen door derden. Egelmeers vermeldde niet dat het hem ging om (belastende) collegebeslissingen uit zijn tijd als burgemeester (het college van Terhagen gaf aan de stad

Antwerpen een stortvergunning in de Terhaagse kleiputten). De minister antwoordde dat het college belast is met het bekendmaken van collegebeslissingen. “Er kan dan ook bezwaarlijk worden gesteld dat dergelijke publicaties strijdig zijn met de wet en als dusdanig tot het treffen van maatregelen tegen het college van burgemeester en schepenen aanleiding zouden kunnen geven.” Geen succes voor senator Egelmeers !

In de toenmalige Belgische staatsstructuur werden Vlaamse senatoren belast met een dubbelmandaat: zij werden automatisch ook lid van de Vlaamse Raad, de voorloper van het Vlaamse Parlement. In de archieven van de Vlaamse Raad wordt in de periode 1980-1981 wel een wetgevend initiatief van zijn hand gevonden. Het gaat om “VOORSTEL VAN DECREET -van de heer I. EGELMEERS C.S.- houdende de vernieuwing van afgedankte bedrijfsruimte”. Hoewel het werd medeondertekend door een vertegenwoordiger van VLD, CVP en VU werd het voorstel geen wet.

Op de zitting van de Vlaamse Raad (waar hij in die tijd als senator van rechtswege zitting had) van 18 juni 1991 lanceerde Egelmeers een interpellatie over de bouwvergunning van een ‘gips-pipe-line’ naar stortplaatsen in Terhagen-Rumst en Boom. Het verslag luidt zo: “De heer Egelmeers: Op 22 januari interpelleerde ik minister Kelchtermans over dezelfde aangelegenheid, dit wil zeggen het verlenen van een vergunning voor een gipsafvalstort van 25 meter hoog en 34 hectare oppervlakte en zulks voor een termijn van negen jaar. Ondertussen heeft de bestendige deputatie een vergunning gegeven. Daartegen werd beroep aangetekend. Het kwaad is geschied bij de ruilovereenkomst tussen Prayon en de provincie. Wij rekenen erop dat de Executive (later is dat de Vlaamse regering, nvdr) oog heeft voor het lot van duizenden mensen en de vergunning zal weigeren. (Applaus).”

Daarop verleent de voorzitter het woord aan de heer Cauwenberghs (CVP, volksvertegenwoordiger), die zegt: “Ik ga akkoord met de interpellant. Telkens opnieuw komt de streek van Rumst in een slecht daglicht. Ik steun de gemeenten die in beroep zijn gegaan tegen de beslissing van de bestendige deputatie. Ik vrees dat de bevolking heftig zal reageren als de bouwvergunning toch wordt verleend.

Bij de herziening van het gewestplan werd het betrokken gebied als groengebied ingekleurd. Met de aanleg van de pipeline zou dit groengebied opnieuw verdwijnen. Ik hoop dat de minister deze aanvraag zal afkeuren en dat de zaak daarna definitief van de baan is. (Applaus).”

Minister L. Walt Niel gaf volgend antwoord: “Dit probleem is vrij complex. De materie behoort in hoofdzaak tot de bevoegdheid van Leefmilieu. Prayon heeft vergunning gekregen voor het storten in het vroegere OTL-stort te Rumst. Deze lopen nog tot het jaar 2000. Prayon kreeg de garantie dat ze op langere termijn de put aan de Voskenshoek als stortterrein zouden kunnen gebruiken. Prayon heeft een aanvoerleiding moeten bouwen die 350 miljoen kostte. De huidige OTL-put geraakt sneller vol dan gepland. De firma moet dus volop uitkijken naar een alternatief. Dit behelst een stortvergunning en een bouwvergunning voor het wijzigen van het reliëf. Het schepencollege (van Rumst, ndr) besloot op 26 februari 1991 tot de weigering

van de bouwvergunning. Prayon Rupel ging hiertegen in beroep op 15 maart 1991 binnen de wettelijke termijn. De bestendige deputatie van de provincie Antwerpen willigde dit beroep in op 25 april 1991, onder voorwaarden.

Op 10 juni 1991 besliste het college van burgemeester en schepenen van Rumst om tegen die vergunning in beroep te gaan Het gewestplan Antwerpen met betrekking tot het Rupelgebied werd reeds geruime tijd geleden in herziening gesteldDefinitieve beslissingen zullen zowel met het herstel van de natuur als met bedrijfseconomische gegevens rekening houden. Voor de eindbeslissing in de beroepsprocedure zal een definitieve beslissing moeten worden genomen inzake de gewestplanherziening.“

Zelf schrijft Egelmeers daarover: “Zulke leerschool met rijke ervaring (hij verwijst naar zijn ervaringen als sociaal bemiddelaar en als politicus) heeft hem enorm geholpen in zijn 14 jaar tellende parlementaire loopbaan. Hij was geen gazetten-parlementair maar in de Handelingen van de Senaat vindt U hem in alle sociaal- en arbeidsrechtelijke debatten.” (rugzijde van zijn boek “Rode Aarde“)

Isidore Egelmeers, foto op de kaft van zijn boek Rode Aarde

Omwille van zijn mandaat van senator werd Egelmeers, zoals parlementairen van andere partijen, wel uitgenodigd om zitting te hebben in een aantal vergaderingen in de provincie Antwerpen en in de Rupelstreek. Zo werd Egelmeers gevraagd om zitting te hebben in de “Rupelcommissie”. Deze commissie werd opgericht op initiatief van het provinciebestuur van Antwerpen. De “deputés” (officieel toen “bestendig afgevaardigden” genoemd) Petrus Thys (CVP) en Marc Van Santfoort (BSP/SP) waren co-voorzitters. Verder namen aan de besprekingen deel: de parlementairen uit de Rupelstreek en de burgemeesters van de 5 Rupelgemeenten.

Senator Egelmeers (2e van links) tijdens een debat van De Rupelsociëteit over “De economische situatie van de Rupelstreek” in het Rupelhotel te Boom op donderdag 25 oktober 1979. Verder (links) Gerard Defré, burgemeester van Boom, en (rechts) Robert Houthoofd, Petrus Thys (Antwerps deputé voor CVP van 1974 tot 1985) en Frans Vanderborght

De parlementairen uit de streek waren, afhankelijk van de verkiezingsuitslagen, buiten Egelmeers zelf, Frans Vanderborght (CVP- senator van 1971 tot 1991), Etienne De Groot (lid van de Kamer van Volksvertegenwoordigers en van de Vlaamse Raad van 1981 tot 1999), Frans Cauwenberghs (idem van 1977 tot 1981 en van 1985 tot 1999). Ten slotte maakten ook de sociale partners (de 3 grote vakbonden) er ook deel van uit. De Rupelcommissie werd officieel ontbonden na de invoering van het stortmoratorium door minister Lenssens, officieus omwille van diepe meningsverschillen tussen de vroegere partners over het te voeren beleid.

Tijdens zijn mandaat als senator maakte Egelmeers verscheidene reizen naar China en naar de USSR (de Sovjet-Unie). Vele bronnen getuigen dat hij daarover graag vertelde en daarbij nogal eens opsneed over zijn uitgebreide kennis van de Chinese keuken.

Volledigheidshalve dient vermeld te worden dat Egelmeers ook ondervoorzitter was van de Gewestelijke Economische Raad van Vlaanderen. In de senaat werd hem de titel van eresenator toegekend en op 11 oktober 1985 werd hij officier in de Leopoldsorde.

Eddy Huyghe